

Λύσεις Ασκήσεων Φυλλαδίου Νο 5 (Ρυθμιστικά Διαλύματα)

8. Ένα ρυθμιστικό διάλυμα περιέχει αμμωνία με συγκέντρωση 0,5 M και χλωριούχο αμμώνιο με συγκέντρωση 0,5 M. Να υπολογίσετε:
- α) Ποιο είναι το pH του ρυθμιστικού διαλύματος;
- β) Ποια μεταβολή θα παρουσιάσει το pH του ρυθμιστικού διαλύματος, εάν σε 500 mL αυτού προστεθούν 0,05 mol NaOH, χωρίς να μεταβληθεί ο όγκος του διαλύματος; $K_{\text{NH}_3} = 1,8 \cdot 10^{-5}$

α) Ρυθμιστικό διάλυμα: Αμμωνία NH₃ 0,5 M και Χλωριούχο αμμώνιο NH₄Cl 0,5 M

Εφαρμογή του τύπου των Ρυθμιστικών Διαλυμάτων (για διαλύματα βάσεων αφού έχουμε αμμωνία και χλωριούχο αμμώνιο).

$$[\text{OH}^-] = K_{\beta} \cdot C_{\beta} / C_{\alpha\lambda} \quad K_{\beta} = 1,8 \cdot 10^{-5} \quad C_{\beta} = 0,5\text{M}, \quad C_{\alpha\lambda} = 0,5\text{M},$$

Αντικαθιστώντας: $[\text{OH}^-] = 1,8 \cdot 10^{-5} \text{ mol/L}$ άρα $\text{pOH} = -\log[\text{OH}^-] = 4,74$ και **pH= 9,26**

β) Τα 0,05 mol NaOH που προστίθενται θα αντιδράσουν με το χλωριούχο αμμώνιο.

Διάλυμα NH₃ 0,5 M : Σε 1000mL Διαλύματος περιέχονται 0,5mol

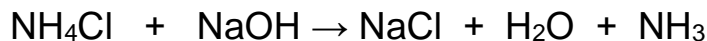
Σε 500 mL

X1= 0,25mol NH₃

Διάλυμα NH₄Cl 0,5 M : Σε 1000mL Διαλύματος περιέχονται 0,5mol

Σε 500 mL

X2= 0,25mol NH₄Cl

Αριθμός mol NH₃ : Υπήρχαν 0,25 mol και παράγονται 0,05 mol = 0,25 + 0,05= **0,3mol**

Αριθμός mol NH₄Cl : Υπήρχαν 0,25 mol και καταναλώνονται 0,05 mol = 0,25 - 0,05= **0,2mol**

Θα υπάρξει Ρυθμιστικό Διάλυμα (ο όγκος του διαλύματος δεν μεταβάλλεται, λείπει η άσκηση).

C_{NH_3} : Τα 0,3mol NH₃ περιέχονται στα 500mL Διαλύματος

X5= 0,6mol

1000mL

άρα: **$C_{\text{NH}_3} = 0,6\text{M}$**

$C_{\text{NH}_4\text{Cl}}$: Τα 0,2mol NH₄Cl περιέχονται στα 500mL Διαλύματος

X6= 0,4mol

1000mL

άρα: **$C_{\text{NH}_4\text{Cl}} = 0,4\text{M}$**

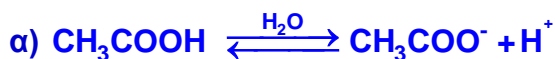
Εφαρμογή του τύπου των Ρυθμιστικών Διαλυμάτων (για διαλύματα βάσεων αφού έχουμε αμμωνία και χλωριούχο αμμώνιο).

$$[\text{OH}^-] = K_{\beta} \cdot C_{\beta} / C_{\alpha\lambda} \quad K_{\beta} = 1,8 \cdot 10^{-5} \quad C_{\beta} = 0,6\text{M}, \quad C_{\alpha\lambda} = 0,4\text{M},$$

Αντικαθιστώντας: $[\text{OH}^-] = 2,7 \cdot 10^{-5} \text{ mol/L}$ άρα $\text{pOH} = -\log[\text{OH}^-] = 4,57$ και **pH= 9,43**

Άρα το pH θα μεταβληθεί **9,43-9,26= 0,17**

9. α) Να υπολογίσετε το pH ενός διαλύματος CH_3COOH 0,1M. ($K_{\text{οξ}} = 1,8 \cdot 10^{-5}$)
 β) Σε 10mL διαλύματος CH_3COOH 0,1M, προσθέτουμε 2 mL διαλύματος NaOH 0,1M. Ποιο είναι το pH του διαλύματος που προκύπτει;
 γ) Να συγκρίνετε τις δύο τιμές pH και να σχολιάσετε.

Πρόκειται για διάλυμα ασθενούς οξέος, άρα εφαρμογή του τύπου: $[\text{H}^+] = \sqrt{K_{\text{οξ}} C_{\text{οξ}}}$

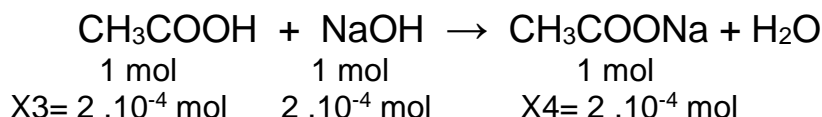
Αντικαθιστώντας με $K_{\text{οξ}} = 1,8 \cdot 10^{-5}$ και $C_{\text{οξ}} = 0,1 \text{ M}$:

$[\text{H}^+] = 1,34 \cdot 10^{-3} \text{ M}$ άρα $\text{pH} = -\log [\text{H}^+] = 2,87$

β) Τα 2 mL του διαλύματος NaOH 0,1M που προστίθενται αντιδρούν με ένα μέρος του διαλύματος CH_3COOH 0,1M κι έτσι θα προκύψει ρυθμιστικό διάλυμα (από το οξικό νάτριο που παράγεται και το οξικό οξύ που περισσεύει).

mol CH_3COOH : Σε 1000mL διαλύματος περιέχονται 0,1 mol CH_3COOH
 Σε 10mL **$X1 = 0,001 \text{ mol}$**

mol NaOH : Σε 1000mL διαλύματος περιέχονται 0,1 mol NaOH
 Σε 2mL **$X2 = 2 \cdot 10^{-4} \text{ mol}$**

Αριθμός mol CH_3COOH :

Υπήρχαν 0,001 mol και καταναλώνονται $2 \cdot 10^{-4} \text{ mol} = 0,001 - 2 \cdot 10^{-4} = 8 \cdot 10^{-4} \text{ mol}$

Αριθμός mol CH_3COONa :

Υπήρχαν 0 mol και παράγονται $2 \cdot 10^{-4} \text{ mol} = 0 + 2 \cdot 10^{-4} \text{ mol} = 2 \cdot 10^{-4} \text{ mol}$

Θα υπάρξει Ρυθμιστικό Διάλυμα (αποτελείται από οξικό οξύ και οξικό νάτριο).

$C_{\text{CH}_3\text{COOH}}$: Τα $8 \cdot 10^{-4} \text{ mol}$ CH_3COOH περιέχονται στα 12mL Διαλύματος
 $X5 = 0,066 \text{ mol}$ 1000mL άρα: **$C_{\text{CH}_3\text{COOH}} = 0,066 \text{ M}$**

$C_{\text{CH}_3\text{COONa}}$: Τα $2 \cdot 10^{-4} \text{ mol}$ CH_3COONa περιέχονται στα 12mL Διαλύματος
 $X6 = 0,0166 \text{ mol}$ 1000mL άρα: **$C_{\text{CH}_3\text{COONa}} = 0,0166 \text{ M}$**

Εφαρμογή του τύπου των Ρυθμιστικών Διαλυμάτων (για διαλύματα οξέων αφού έχουμε οξικό οξύ και οξικό νάτριο).

$[\text{H}^+] = K_{\text{οξ}} \cdot C_{\text{οξ}} / C_{\text{αλ}}$ $K_{\text{οξ}} = 1,8 \cdot 10^{-5}$ $C_{\text{οξ}} = 0,066 \text{ M}$, $C_{\text{αλ}} = 0,0166 \text{ M}$,

Αντικαθιστώντας:

$[\text{H}^+] = 7,16 \cdot 10^{-5} \text{ M}$ και συνεπώς $\text{pH} = 4,14$

10. Σε δύο δοχεία που περιέχουν από ένα λίτρο διαλύματος υδροχλωρικού οξέος 0,1M προστίθενται, στο ένα 0,1 mol CH₃COONa και στο άλλο 0,3 mol CH₃COONa (ο όγκος του διαλύματος δε μεταβάλλεται). Να υπολογίσετε το pH του διαλύματος σε κάθε δοχείο, μετά την προσθήκη του οξικού νατρίου.

1° Δοχείο:

Ένα λίτρο διαλύματος υδροχλωρικού οξέος 0,1M: Σε 1000mL διαλύματος περιέχονται 0,1 mol HCl
Σε 1000mL **X1=0,1 mol**

Πραγματοποιείται χημική αντίδραση.

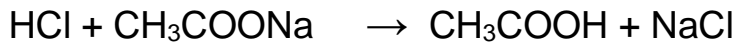
Θα προκύψει ρυθμιστικό διάλυμα; ΟΧΙ (δεν θα περισσέψει οξικό νάτριο).

Συνεπώς, αφού θα υπάρχει μόνο διάλυμα οξικού οξέος, εφαρμογή του τύπου: $[\text{H}^+] = \sqrt{K_{\text{οξ}} C_{\text{οξ}}}$

Αντικαθιστώντας με $K_{\text{οξ}} = 1,8 \cdot 10^{-5}$ και $C_{\text{οξ}} = 0,1 \text{ M}$:

$$[\text{H}^+] = 1,34 \cdot 10^{-3} \text{ M} \quad \text{άρα} \quad \mathbf{pH = - \log [\text{H}^+] = 2,87}$$

2° Δοχείο:

Θα προκύψει ρυθμιστικό διάλυμα; Ναι ! (αφού θα περισσέψει οξικό νάτριο).

Αριθμός mol CH₃COOH :

Υπήρχαν 0 mol και παράγονται 0,1 mol = 0 + 0,1 = **0,1 mol**

άρα: C_{οξ}= 0,1M

Αριθμός mol CH₃COONa :

Υπήρχαν 0,3 mol και καταναλώνονται 0,1 mol = 0,3 – 0,1= **0,2 mol**

άρα: C_{αλ}= 0,2M

Εφαρμογή του τύπου των Ρυθμιστικών Διαλυμάτων (για διαλύματα οξέων αφού έχουμε οξικό οξύ και οξικό νάτριο).

$$[\text{H}^+] = K_{\text{οξ}} \cdot C_{\text{οξ}} / C_{\text{αλ}} \quad K_{\text{οξ}} = 1,8 \cdot 10^{-5} \quad C_{\text{οξ}} = 0,1\text{M}, \quad C_{\text{αλ}} = 0,2\text{M},$$

Αντικαθιστώντας:

$$[\text{H}^+] = 9 \cdot 10^{-6} \text{ M} \quad \text{και συνεπώς} \quad \mathbf{pH = 5,05}$$

11. Να υπολογίσετε το pH ενός ρυθμιστικού διαλύματος, σε ένα λίτρο του οποίου είναι διαλυμένα 1 mol NH_3 και 0,5 mol NH_4Cl .

Ρυθμιστικό διάλυμα: Αμμωνία NH_3 και Χλωριούχο αμμώνιο NH_4Cl

$C_\beta = 1\text{M}$ και $C_{\alpha\lambda} = 0,5\text{M}$ (αφού τα mol είναι διαλυμένα σε ένα λίτρο διαλύματος).

Εφαρμογή του τύπου των Ρυθμιστικών Διαλυμάτων (για διαλύματα βάσεων αφού έχουμε αμμωνία και χλωριούχο αμμώνιο).

$$[\text{OH}^-] = K_\beta \cdot C_\beta / C_{\alpha\lambda} \quad K_\beta = 1,8 \cdot 10^{-5} \quad C_\beta = 1\text{M}, \quad C_{\alpha\lambda} = 0,5\text{M},$$

Αντικαθιστώντας: $[\text{OH}^-] = 3,6 \cdot 10^{-5} \text{ mol/L}$ άρα $\text{pOH} = -\log[\text{OH}^-] = 4,44$ και **pH= 9,56**

Άσκηση

■ Να υπολογίσετε το pH ενός διαλύματος υδροχλωρικού οξέος HCl με συγκέντρωση 10^{-8} M .

Chemistry